

Tips:

- Maak de voorbereidende opgaven voorin in een van de A4-schriften die je gaat gebruiken tijdens de cursus.
- Als een opdracht niet lukt: geen probleem, op de cursus helpen we je verder! Werk de vraag uit tot waar je kunt en ga verder met de volgende opdracht, maar ga het antwoord niet opzoeken en alsnog opschrijven, dat kan tijdens de cursus.
- Maak de opgaven zonder hulpmiddelen (zonder boek of Samengevat).
- Gebruik een markeerstift om belangrijke woorden in de vragen en bronnen aan te strepen. Ook tijdens de cursus is dit markeren essentieel!

Veel succes!

Begrippenkennis

Leg de begrippen hieronder zo goed mogelijk in je eigen woorden uit.

- 1 Renaissance
- 2 Pacificatie van Gent
- 3 Abolitionisme
- 4 Weltpolitik
- 5 Praagse Lente

Redeneren & Formuleren

Beantwoord de volgende vragen, schrijf je antwoord zo goed mogelijk uit.

- 6 Leg uit hoe de Industriële Revolutie gezorgd heeft voor een toename in het aantal en in de grootte van epidemieën (uitbraken van ziekten).
- 7 Leg uit waarom het sluiten van bondgenootschappen tussen de grote Europese landen heeft geleid tot het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.
- 8 Leg uit waarom meer samenwerking tussen Europese landen kon helpen om het communisme tegen te houden.

Bronnen gebruiken

Hieronder vind je een aantal bronnen. Beantwoord over deze bronnen de volgende vragen:

Gebruik bron 1.

Kenmerken van een totalitaire staat zijn:

- 1 De grote rol van het leger in het bestuur
- 2 Het bestaan van slechts één leider
- 3 Onderdrukking en geweld tegen andersdenkenden

- 9** Laat voor alle drie de kenmerken zien hoe ze terugkomen in de bron. Doe dit met citaten, schrijf ze volledig uit.

Gebruik bron 1.

Uit de bron blijkt ook nog een vierde kenmerk van een totalitaire staat: de waarheid wordt (door het regime) voor buitenstaanders (zoals *Der Spiegel*) verdraaid.

- 10** Leg uit hoe uit de bron blijkt dat het regime de waarheid probeert te verdraaien.

Gebruik bron 2.

In deze prent geeft de tekenaar een mening over het Amerikaans beleid rondom het Marshallplan.

- 11** Leg uit met een verwijzing naar de prent wat deze mening is.

bron 1

Op 11 oktober 1973 pleegt de Chileense generaal Augusto Pinochet een staatsgreep in zijn land waarbij de gekozen socialistische president Allende wordt gedood. Op 15 oktober verschijnt in het Duitse weekblad Der Spiegel een interview met Pablo Rodriguez en Roberto Thieme, leden van een groep die de coup van Pinochet gesteund heeft. Hieronder een deel van het interview.

Der Spiegel: Wanneer er tot nu toe geen georganiseerde massabeweging achter de junta (= dictatuur) staat, waarom worden er dan geen verkiezingen gehouden die de wereld op zijn minst achteraf de goedkeuring van de coup door de Chilenen bewijzen kan?

Rodriquez: De junta heeft tijdelijk een politieke rust voorgeschreven, de partijen met verlof gestuurd...

Der Spiegel: ...verboden.

Rodriquez: met verlof gestuurd! Alleen de marxistische (= socialistische en communistische) partijen die verantwoordelijk zijn voor alles wat er gebeurd is, zijn buiten de wet gesteld. Er is nu nog maar één partij: de partij van alle Chilenen die bereid zijn aan de nationale wederopbouw van het vaderland mee te werken.

Der Spiegel: Zeer groot schijnt uw vertrouwen en dat van junta niet te zijn in de wil-tot-opbouw van de Chilenen.

Rodriquez: Jarenlang hebben de marxisten tot een klassenstrijd opgeroepen, de harmonische eenheid van het Chileense volk verstoord, haat gezaaid en het volk zozeer gepolitiseerd en gepolariseerd dat het bijna tot een burgeroorlog gekomen was. Daarom moet het land eerst een keer gepacificeerd worden, tot rust komen. Daarom moet het leger eerst alleen, boven de partijen staand, het land regeren.

Der Spiegel: Hoelang?

Rodriquez: Dat hangt van ons allemaal af, van alle Chilenen. Dat hangt af van onze bereidwilligheid om de taak van de strijdkrachten te begrijpen. Dat hangt af van de omvang van het verzet waarop de strijdkrachten stuiten.

Der Spiegel: Op het ogenblik schijnen nog zeer velen het niet te begrijpen: duizenden arbeiders werden in de strijd gedood, de junta zelf bevestigt dat duizenden gearresteerd werden. Ooggetuigen vertellen van folteringen, voortdurende terreuracties (...)

Thieme: Er wordt nu niet meer gefolterd, dat weet ik heel zeker. Het leger houdt mensen vast, dat is juist, die op soldaten geschoten hebben. En criminelen en mensen die zij niet kunnen uitwijzen. Oké. En er zijn spoedprocessen tegen verraders. Met drastische veroordelingen – maar alles gaat legaal, dat kunt u van mij aannemen (...)

bron 2

Op 14 mei 1948 publiceert The New York Times de volgende cartoon met de titel "Terwijl de schaduw steeds groter wordt".

Toelichting:

Op de achtergrond staat het witte huis, met daarbij de tekst "Vertraging van het Marshallplan". Het marshallplan was het geld dat de VS aan Europa gaf om te voorkomen dat het communistisch werd. Onder de man links van het midden staat "West-Europa". De schaduw van de beer rechts staat voor de dreiging van de Sovjet Unie en het communisme.

Historisch overzicht

Hieronder staan 6 periodes in de geschiedenis en 15 gebeurtenissen. Aan jou om aan elke gebeurtenis (1 t/m 15) de juiste letter van de bijbehorende periode (A t/m F) te koppelen. Let op: je mag elke periode meerdere keren gebruiken. Schrijf alleen de cijfers en letters op.

- A. Tot 1600
- B. 1600 - 1700
- C. 1700 - 1800
- D. 1800 - 1900
- E. 1900 - 1945
- F. 1945 – Heden

1. De hoogtijdagen van de Gouden Eeuw in de Nederlandse Republiek.
2. Verschillende politieke stromingen, zoals het socialisme en het liberalisme, ontstaan.
3. Luther en Calvijn brengen hun ideeën in de openbaarheid en zorgen voor een splitsing in de katholieke kerk.
4. Door de ondertekening van de Vrede van Münster komt een einde aan de oorlog tussen de Republiek en Spanje.
5. Otto von Bismarck wordt rijkskanselier van het Duitse rijk en voert zijn bekende alliantiepolitiek.
6. De Cubacrisis zorgt bijna voor een escalatie, maar de Sovjet-Unie stemt net op tijd in met de verwijdering van de kernkoppen op het eiland Cuba.
7. De godsdienstvrede wordt gesloten, waardoor de Duitse vorsten zelf mogen bepalen of hun gebied protestants of katholiek is. Karel V treedt af.
8. Met de Neurenberger-wetten wordt door Adolf Hitler een etnische herschikking doorgevoerd.
9. De ideeën van de verlichting beïnvloeden vele filosofen en veroorzaken revoluties, waaronder de Franse Revolutie, in Europa.
10. In Rusland vindt een revolutie plaats waardoor het communisme de leidende ideologie wordt.
11. Het hoogtepunt van de trans-Atlantische slavenhandel, daarnaast ontstaat het verlicht absolutisme in deze eeuw.
12. Leerlingen van de geschiedeniscurcus in Leiden downloaden voorbereidende opgaven van het internet.
13. Na een strijd tegen de koloniale machthebbers worden de meeste koloniën onafhankelijk.
14. De ontdekkingsreiziger Columbus landt met zijn schip op een eiland in het Caraïbisch gebied en 'ontdekt' hiermee Amerika.
15. Een van de voorbeelden van de wetenschappelijke revolutie is Antonie van Leeuwenhoek, die in deze periode een van de eerste microscopen uitvond.

Ter afsluiting

Je hebt de voorbereidende opgaven af, dat is een goed begin van je cursus. Om straks gericht de uitdagingen van geschiedenis aan te pakken kan je vast opschrijven welk(e) onderwerp(en) jij lastig vindt en waarom. Dit zorgt ervoor dat onze docenten jou nog gerichter kunnen helpen!